

GS-Voorstel

Besluitnummer

PZH-2024-853609309

DOS-2022-0006286

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
Openbaar	4 juni 2024	nvt

Onderwerp

Uitvoeringsprogramma Toegankelijkheid OV Zuid-Holland 2024 -2028

Advies

1. Vast te stellen het uitvoeringsprogramma Toegankelijkheid Openbaar Vervoer Zuid-Holland 2024 -2028
2. Vast te stellen de brief aan het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat inzake het uitvoeringsprogramma toegankelijkheid openbaar vervoer Zuid-Holland 2024 – 2028 inclusief het genoemde uitvoeringsprogramma als bijlage
3. Vast te stellen de brief aan Provinciale Staten inzake het uitvoeringsprogramma Toegankelijkheid Openbaar Vervoer Zuid-Holland 2024 -2028
4. Vast te stellen de publiekssamenvatting inzake het uitvoeringsprogramma Toegankelijkheid Openbaar Vervoer Zuid-Holland 2024 -2028

Besluit GS

Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder om in de brief aan het ministerie van IenW op p.1 in de 2e alinea de zin: 'Het gevolg is dat het gehele OV ...' te corrigeren. Niet het hele OV is niet te gebruiken.

Bijlagen

1. Uitvoeringsprogramma Toegankelijkheid Openbaar Vervoer Zuid-Holland 2024 - 2028
2. Aanbiedingsbrief uitvoeringsprogramma Toegankelijkheid Openbaar Vervoer Zuid-Holland 2024 - 2028
3. GS-brief aan Provinciale Staten

1 Toelichting voor het College

Eind 2022 is het Bestuursakkoord Toegankelijkheid Openbaar Vervoer 2022-2032 getekend. In dit bestuursakkoord spreken overheden en vervoerders af om werk te maken van betere toegankelijkheid van het openbaar vervoer (OV). Afsproken is dat er in 2023 een uitvoeringsprogramma zou worden opgesteld per OV-autoriteit, evenals een onderzoek waarin de financiële bijdrage van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) zou worden uiteengezet. In de afgelopen periode heeft de provincie Zuid-Holland dit uitvoeringsprogramma uitgewerkt. Samen met de partijen in samenwerkingsverband DOVA (Decentrale Openbaar Vervoer Autoriteiten) is toen een opzet gemaakt en die is vervolgens per OV-autoriteit uitgewerkt. Hierdoor is er sprake van enige uniformiteit tussen de uitvoeringsprogramma's. Afsproken is om uiterlijk 1 juni de uitvoeringsprogramma's te delen met het ministerie van IenW. Daarom wordt nu van u gevraagd het uitvoeringsprogramma vast te stellen.

In het uitvoeringsprogramma gaan we in op de acties en maatregelen die we willen doen in de periode 2024 – 2028 die ons OV toegankelijker en inclusiever maken. Aan de hand van de artikelen in het bestuursakkoord worden de huidige situatie, de gewenste situatie en de stappen die tot de gewenste situatie moeten leiden uiteengezet. Het Zuid-Hollandse uitvoeringsprogramma geeft de ambitie weer die we hebben voor het toegankelijker maken van ons OV, waarbij we ook oog hebben voor bijvoorbeeld verantwoordelijkheden van gemeenten en vervoerders.

Wij hebben vanwege het uitblijven van duidelijkheid over de financiële bijdrage van IenW (die er nu overigens wel is) vrij laat (begin maart 2024) de 50% conceptversie van het uitvoeringsprogramma gedeeld met onder andere de reizigersoverleggen en belangenvertegenwoordigers¹. Zij gaven aan het gevoel te hebben niet betrokken te zijn bij de totstandkoming van het uitvoeringsprogramma en het gevoel te hebben dat alles al bepaald was. Het klopt dat zij relatief laat betrokken zijn, maar er was nog veel ruimte om mee te denken. We hebben onze excuses aangeboden voor het laat betrekken bij het uitvoeringsprogramma. De gesprekken die volgden waren constructief kritisch met positieve toon. Dit heeft er in geresulteerd dat veel van hun op- en aanmerkingen nu ook een plek hebben gekregen in dit uitvoeringsprogramma. De onderzoeksresultaten van het financiële onderzoek zijn half maart met ons gedeeld.

Het uitvoeringsprogramma past binnen de kaders en doelstellingen die u en Provinciale Staten hebben vastgesteld met betrekking tot het openbaar vervoer en de eisen die worden gesteld aan de toegankelijkheid van dit openbaar vervoer.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 2.201.638,-
Programma	: Ambitie 2 - Bereikbaar Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

In de dekking van de kosten van het uitvoeringsprogramma wordt voorzien door middel van een bijdrage van IenW van in totaal €2.201.638,-. Hiervan is €1.161.892,- specifiek bedoeld voor de

¹ De drie reizigersoverleggen (ZHN, HWGO en DMG). Hierin zitten, wisselend per reizigersoverleg, vertegenwoordigers in van Goudse Adviesraad voor mensen met een beperking, de oogvereniging, stichting Zedje, stichting gehandicaptenbeleid Hoeksche Waard). Het stuk is ook gedeeld met Ieder(in) en het gehandicaptenplatform Goeree-Overflakkee.

verbetering van reisassistentie in het regionale treinvervoer. Hierdoor wordt voor 100% in de dekking voorzien van dit uitvoeringsprogramma. IenW heeft recentelijk aangegeven dat het de verwachting is dat de middelen via een zogenaamde Decentralisatie Uitkering aan de Provincie zal worden uitgekeerd. De financiële gevolgen van dit besluit zullen worden verwerkt in de najaarsnota 2024. Dit betekent dat enerzijds het budget op de begroting zal worden gebracht om de activiteiten uit het uitvoeringsprogramma te kunnen bekostigen en anderzijds zal daar tegenover de Rijksbijdrage op de begroting worden gebracht als dekking van de kosten die met het uitvoeringsprogramma samenhangen.

Het assisteren van mensen om in en uit een trein, bus, tram of metro te komen wordt reisassistentie genoemd. Zo kunnen mensen met een beperking met een beetje hulp toch gebruik maken van het OV. Het idee is nu dat reisassistentie per regio wordt georganiseerd. Deze versnippering is echter onwenselijk, daarom zal de provincie Zuid-Holland inzetten op een landelijk systeem voor het aanvragen van reisassistentie. De eenvoud van het plannen van een toegankelijke reis is cruciaal voor het toegankelijk maken van het OV. Hiervoor is wel de medewerking nodig van de andere (decentrale) overheden.

De financiële middelen van IenW zullen niet toereikend zijn om het Zuid-Hollandse OV volledig toegankelijk te maken: met name het toegankelijk maken van bushaltes en OV-knooppunten is zeer kostbaar. Als provincie investeren we reeds via subsidies in het toegankelijk maken van haltes van andere wegbeheerders. Bovendien investeren we fors in het toegankelijk maken van onze eigen bushaltes via het [halteverbeterplan](#), aanzienlijk meer dan de bijdrage van IenW. Dat maakt ook dat een aanvullende provinciale bijdrage op dit moment niet passend is bij de gedachte dat we als overheden samen aan toegankelijkheid zouden moeten werken.

Juridische consequenties

Er zijn geen juridische risico's. Uitvoering past binnen de afspraken zoals is vastgelegd in het Bestuursakkoord Toegankelijkheid Openbaar Vervoer 2022 – 2032.

2 Voorafgaande besluitvorming

In november 2022 heeft gedeputeerde Zevenbergen het Bestuursakkoord getekend namens de provincie Zuid-Holland. Dit vormt de basis voor dit uitvoeringsprogramma.

3 Proces

Binnen samenwerkingsverband DOVA is er intensief samengewerkt om tot een uitvoeringsprogramma te komen dat voor alle provincies als basis heeft gediend en dat vervolgens per vervoersautoriteit is uitgewerkt.

Bij de decentrale overheden is enig ongenoegen over het proces, met name over de rol van IenW. Zo hebben het financiële onderzoek en uitsluitel over de financiële bijdrage (conform afspraak uit het Bestuursakkoord Toegankelijkheid Openbaar Vervoer 2022-2032) lang op zich laten wachten. Ook is de tijd tussen half maart en 1 juni kort gebleken om dit nog te kunnen verwerken in het uitvoeringsprogramma én dit vervolgens te delen met eerdergenoemde groepen. Diverse overheden hebben aangegeven niet voor 1 juni een uitvoeringsprogramma te delen, anderen (waaronder de MRDH) om alleen een ambtelijke versie te delen. Het is onduidelijk of latere indiening dan 1 juni gevolgen heeft voor de financiële bijdrage.

Het vaststellen van het uitvoeringsprogramma betekent in zekere zin ook een stellingname als het gaat over toegankelijk OV. Dit onderwerp staat maatschappelijk gezien in de belangstelling en het onderwerp vraagt een delicate behandeling omdat het gaat over (soms) kwetsbare mensen en mensen die in hun dagelijkse leven al veel hindernissen ondervinden. Met het vaststellen van het uitvoeringsprogramma geven wij aan hun belangen te erkennen, maar mogelijk dat er ook kritische noten worden geplaatst door belangengroepen over bijvoorbeeld uitvoerbaarheid van bepaalde voorgestelde acties. Uiteindelijk is het verbeteren van toegankelijkheid een spanningsveld tussen enerzijds de ambitie om het OV voor iedereen toegankelijk te maken en anderzijds bijvoorbeeld financiën en waarover je invloed kunt uitoefenen als provincie, zoals het feit dat wij geen uitvoerende rol hebben op 88% van de haltes in Zuid-Holland.

Wij adviseren u PS na bestuurlijke vaststelling van het uitvoeringsprogramma te informeren dat het uitvoeringsprogramma is gedeeld met het ministerie van IenW en dat wij aan de slag zullen gaan met het verbeteren van de toegankelijkheid van het Zuid-Hollandse OV.

Participatie en rolneming

Het uitvoeringsprogramma is gedeeld met de reizigersoverleggen, diverse ervaringsdeskundigen en belangenvertegenwoordigers. Zoals aangegeven in de toelichting is er kritiek geweest op de participatie. De periode tussen half maart (uitsluitend over bijdrage van IenW) en nu is kort gebleken om een goed participatietraject te kunnen doorlopen op basis van deze versie van het uitvoeringsprogramma.

Met de belangenvertegenwoordigers en ervaringsdeskundigen is afgesproken dat we bij de uitvoering van het uitvoeringsprogramma intensiever en transparanter met hen het gesprek zullen voeren over acties, maatregelen en voortgang van het uitvoeringsprogramma.

4 Communicatiestrategie

Het onderwerp leent zich voor communicatie via bijvoorbeeld een persbericht. In DOVA verband zullen hierover afspraken gemaakt worden.

Ook is het zinvol om gedurende de periode van het uitvoeringsprogramma hier met enige regelmaat op terug te komen, eventueel in samenspraak met bijvoorbeeld vervoerders of andere partijen. In het uitvoeringsprogramma wordt ook voorgesteld om aansluiting te zoeken bij reeds bestaande thema-weken, zoals de Week van de Toegankelijkheid of de actie "Houd de lijn vrij".